

apare la imperfect prin analogie cu prezentul. Imperfecte ca *vedeașet, beașet* se întâlnesc în textele de v. slavă și în deosebi în rusa veche de ex.: în « Slovo o polku Igorevë » sau în textele ruse de nord de ex. în « Evanghelia lui Evsevie » scrisă în 1283 — în Evanghelia lui Ostromir (1056) terminațiile pers. III-a singular — *шеѣ* și a pers. III-a plural: — *хѣѣ* sînt și mai frecvente în letopisețele și documentele ruse de sud.⁴

În slavă, imperfectul se forma din infinitiv sau din prezent și exprima o acțiune neterminată, mai lungă, însoțită de altă acțiune tot trecută.

De aceea e legat mai mult de verbe imperfective. Acțiunea sa însă nu era mai lungă decît a prezentului sau a perfectului verbelor imperfective.⁵ Imperfectul descrie, explică; de aceea e foarte potrivit povestirilor despre lucruri și fapte cu existența mai lungă — și neterminată — de obicei din trecut.

Așa se explică de ce e frecvent în cronică. De ex.: *жикаше на Моунтѣанскон земаи коевода именем Дракоула* = Trăia în Țara Munteniei un voevod cu numele Dracula (Pov. despre Vlad Țepeș, 1486). Grigore Țamblak, descriind la 1438 ocupația permanentă a locuitorilor din Cetatea Albă și a negustorului Ioan, martirizat de Tătarii de relegie persană, spune: *и житѣѣ града коуѣствомъ плаканѣа житѣлствовахъ коуѣла докоанъ кѣземъ Иванъ пжчинъ плаканѣ ..* = și locuitorii cetății trăiau cu negoțul navigației. Deci Ion cumpăratură multă luînd, *naviga* noianul... »⁶ Poveștile încep de obicei cu imperfectul sau cu aoristul: « Era odată un moșneag și o babă... »

Cronicarii ne dau portretele domnitorilor folosind imperfectele, însoțite uneori de un aorist. De ex.: clasicul portret al lui Ștefan cel Mare zugrăvit de Gr. Ureche.

« Fost-au acest Ștefan Vodă om nu mare la statu, mînios și de grabă vărsătoriu de sînge nevinovat; de multe ori la ospete *omorîia* fără județu.

Amintirea *era* om întreg la fire — neleneș și lucrul său îl știa a-l acoperi și unde nu *gîndii*ai, acolo îl *aflai*, la lucruri de războaie meșter, unde *era* nevoia însuși se *vîrîia*, ca văzîndu-l ai săi să nu *înderăpteze* și pentru aceea rar război de nu *biruia*. Și unde *biruia* alții, nu *pierdea* nădejdea, că știindu-se căzut jos să *rădica* deasupra biruitorilor.⁷ »

⁴ Ex. în *Lavr. letopis*: чѣшеть, съвязывахуѣ În Ist. despre Boris și Gleb, sec. al XII-lea: несяхуѣ; În *Cuvînt despre Oastea lui Igor*: говоряхуѣ (L. A. Bulahoskii, op. cit. p. 71 (P. Bezpaliko, op. cit. 336). (J. F. XX. 1954).

⁵ M. Stevanovici, *Значение имперф. према употреби у језик. П. П. Ниегоша. Јужно. фил. XX. 1954.* În l. veche rusă, imperfectul se forma aproape exclusiv de la verbe imperfective: *зѣваѣ* = eu chemam. O. P. Bezpaliko op. cit. p. 335.

⁶ Gr. Țamblak « *Viața Sf. Ioan de la Suceava* » Mss. Ac. RPR. și în « *Rev. de Istorie arheol. și fil.* » 1884, p. 165 — 166.

⁷ Gr. Ureche, *Letop. Țării Moldovei*, 1956 p. 30 — 31. Iorgu Iordan subliniază că imperfectul e timpul folosit în povești (cf. *Limba lui Gr. Ureche*).